

„Gdy Wielki Piątek ponury, Wielkanoc będzie bez chmury”

**Niechaj wielkanocne życzenia,
pełne nadziei i miłości,
przyniosą sercu zadowolenie dzisiaj i w przyszłości
życzy
zespół redakcyjny gazетки „Radar – Pustków”
wraz z opiekunami**

Święta Wielkanocne niosą ze sobą ciekawostki dotyczące dawnych ludowych zwyczajów, starosłowiańskich wierzeń, symboliki pokarmów, historii wielkanocnych pisanek i wielu innych. Pieczenie mazurków i drożdżowych babek, malowanie jajek, zanoszenie palemki do domu i przynoszenie podarków przez zajączka nabiera większego sensu. Ciekawostki o Świętach Wielkanocnych pozwalają lepiej zrozumieć dzisiejszą tradycję, która kształtowała się w oparciu o różne wierzenia i zwyczaje.

Od czego zależy data Wielkanocy?

Wielkanoc to najstarsze święto w chrześcijańskiej kulturze, obchodzone już od II w. n.e. Według tradycji, zaczyna się już w Wielką Sobotę, tuż po zachodzie słońca. Data Wielkanocy wyznaczana jest na podstawie faz księżyca. Wypada zawsze w pierwszą niedzielę po wiosennej pełni księżyca. Wielkanoc to ruchome święto, którego data raz wypada w marcu, a raz w kwietniu. Dlaczego Święta Wielkanocne są ruchome i jak właściwie wyznaczyć datę upamiętniającą zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa? Odpowiedź wskaże nam tradycja żydowska i pierwsza wiosenna pełnia księżyca.

Wielkanoc to najstarsze i najważniejsze święto w kulturze chrześcijan. Upamiętnia mękę, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, tworzące Misterium paschalne. Obchody Świąt Wielkiej Nocy miały różną postać, ale ostatecznie przyjęły formę Triduum paschalnego, poprzedzonego 40-dniowym Wielkim postem. Trzy ostatnie dni Wielkiego Tygodnia to: Wielki Piątek, Wielka Sobota i Niedziela Zmartwychwstania. O ile termin Świąt Bożego Narodzenia jest zawsze jasno określony – 25 grudnia, o tyle data Świąt Wielkanocnych nie jest już taka oczywista. Wielkanoc to święto ruchome.

Dlaczego na Wielkanoc jemy mazurki?

Mazurek to wyjątkowo słodkie ciasto, pieczone zazwyczaj na kruchym cieście i bogato zdobione przeróżnymi bakaliami. Mazurki przywędrowały do polskiej tradycji z Azji, a najprawdopodobniej z Turcji. Dekoracje wykonane z lukru i bakalii, które widnieją na powierzchni ciasta, mają nawiązywać do zdobionych tureckich dywanów. Ciasto zwiemy do dzisiaj „mazurkiem”, bo jego wypiekiem jako pierwsze zajęły się kobiety mieszkające na Mazowszu. Mieszkańców tego regionu zwano Mazurami (do końca XIX wieku). Ale dlaczego mazurki wypieka się właśnie na Święta Wielkanocne? Słodkie ciasto ma być nagrodą po trwającym 40 dni Wielkim Poście.

Wielkanocna święconka

Zanim zasiądziemy do wielkanocnego śniadania, w Wielką Sobotę wyruszamy z wiklinowym koszykiem do kościoła, by poświęcić znajdujące się w nim pokarmy. Dzisiaj ma to symboliczne znaczenie, ale dawniej błogosławiono wszystkie dania spożywane podczas świątecznej uczy. Z tego też względu pokarmy święcono w domach, a nie w kościele. Zgodnie z tradycją, w koszyczku powinno znaleźć się 7 pokarmów o symbolicznym znaczeniu: jajko, chleb, sól, wędlina, masło, chrzan oraz kawałek ciasta. Zwyczaj dzielenia się jajkiem przy świątecznym śniadaniu ma podobne znaczenie do dzielenia się opłatkiem w czasie wigilijnej wieczerzy. Dzielenie niesie ze sobą życzenia pomnażania sił witalnych. Dawniej, przed rozpoczęciem wielkanocnej uczy, zjadano korzeń chrzanu, który miał uchronić przybyłych gości przed bólem żołądka.

Dlaczego na Wielkanoc malujemy jajka?

Zwyczaj malowania jaj i wydmuszek wywodzi się ze starosłowiańskich obrzędów. Dla Słowian jajo miało ważne znaczenie i pośredniczyło między ludźmi, a duchami i bogami. Wierzyli oni, że bóg narodził się ze słonecznego jaja, a sam świat ma również taki kształt. Słowianie zdobili pisanki symbolami, które odnosiły się do sił przyrody i bogów. Taki zwyczaj, w zmodyfikowanej formie, został przejęty przez Kościół. Do dzisiaj jajo symbolizuje początek nowego życia. Kiedyś jedzenie jajek w okresie Wielkanocy było zakazane przez Kościół. Zakaz ten cofnięto jednak w XII wieku.

Najcenniejsze jajka na świecie

Jajka Fabergé, inaczej jajka carskie, to zdecydowanie najszlachetniejsze i najcenniejsze pisanki na świecie. Te dzieła sztuki złotniczej wykonywano w pracowni jubilera Petera Carla Fabergé z najdroższych materiałów – złota, srebra, kości słoniowej, masy perłowej i kamieni szlachetnych. Pierwsze cenne jajko powstało w 1884 roku, gdy car Aleksander III zlecił jego wykonanie jako prezent dla cesarzowej Marii Fiodrowej. W środku bogato zdobionego jajka kryła się niespodzianka – drugie jajko, a w nim złota kura i korona. Moda na jajka Fabergé trwa nadal, ale to te z czasów carskich mają niebywałą wartość.

Niedziela Palmowa i polknięcie bazi

Niedziela Palmowa, w czasie której święcimy palemki, otwiera Wielki Tydzień. Zwyczaj ten upamiętnia przejazd Jezusa przez Jerozolimę. Ludowa tradycja głosi, że poświęcona palma zapewnia zdrowie i szczęście całej rodzinie, dlatego zachowywano pobłogosławione palemki, by chroniły domowe ognisko przez cały rok. Dekorowano nimi domy, by odganiały wszelkie nieszczęścia. Po poświęceniu palm, delikatnie bito nimi domowników „na szczęście”. Z kolei polknięcie bazi miało strzec nas przed chorobami, a nawet wywróżyć urodę i bogactwo!

Śmigus i dyngus czyli dawny Lany Poniedziałek

Śmigus-dyngus to dzisiaj jedna nazwa określająca Lany Poniedziałek. Zanim doszło do połączenia, śmigus i dyngus były osobnymi zwyczajami wielkanocnymi. Śmigus polegał na smaganiu palemkami lub wierzbowymi gałązkami po nogach. Z kolei dyngusem zwano zwyczaj polegający na oblewaniu wodą tych osób, które nie podarowały komuś kolorowej pisanki. Oba obchodzone w Poniedziałek Wielkanocny, z czasem połączyły się w jeden śmigus-dyngus.

/Informacje zebrano na podstawie wiadomości z internetu/

Które ciekawostki na temat Wielkanocy nieco Was zaskoczyły, a o których wiedzieliście już od dawna?

I na koniec:

„Zielone Boże Narodzenie a Wielkanoc biała – w polu uciecha mała” ☺